

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPNE	5
---------------------	---

ROZDZIAŁ 1

Pojęcie i systematyka prawa pracy	9
1.1. Uwagi wprowadzające	9
1.2. O problemach definiowania i definicji prawniczych	13
1.3. Sposoby definiowania prawa pracy i ich periodyzacja w literaturze polskiego prawa pracy	18
1.4. Definicje legalne prawa pracy w polskim ustawodawstwie	32
1.5. Definiowanie działów prawa pracy	41
1.6. „Prawo pracy” czy „prawo socjalne”?	46
1.7. Ogólne uwagi o systematyzacji prawa pracy	54
1.8. O tzw. „tradycyjnych” podziałach prawa pracy i ich wpływie na systematykę polskiego prawa pracy	59
1.9. O tzw. „aktualnych” systematykach polskiego prawa pracy	65

ROZDZIAŁ 2

Przedmiot prawa pracy	79
2.1. Uwagi ogólne dotyczące określenia przedmiotu prawa pracy	79
2.2. Stosunki pracy	94
2.2.1. Umowne stosunki pracy	94
2.2.2. Pozaumowne stosunki pracy	109
2.2.2.1. Stosunki pracy z powołania	109
2.2.2.2. Stosunki pracy z mianowania	114
2.2.2.3. Stosunki pracy z wyboru	118
2.2.2.4. Spółdzielcze stosunki pracy	119
2.3. Stosunki związane ze stosunkami pracy	121
2.3.1. Zbiorowe stosunki prawa pracy	121
2.3.2. Procesowe stosunki prawa pracy	127
2.3.3. Stosunki prawne związane z nadzorem nad warunkami pracy i kontrolą przestrzegania prawa pracy	134
2.3.4. Stosunki prawne związane z promocją zatrudnienia i przeciwdziałaniem bezrobociu	136
2.3.5. Inne stosunki prawa pracy	137

ROZDZIAŁ 3

Miejsce prawa pracy w systemie prawa polskiego	139
3.1. Pojęcie systemu prawa i kryteria jego wewnętrznego podziału	139
3.2. Wyodrębnienie prawa pracy	141
3.3. Relacje prawa pracy do wybranych gałęzi prawa	146
3.3.1. Uwagi ogólne	146
3.3.2. Relacja prawa pracy do prawa konstytucyjnego	147
3.3.3. Prawo pracy a prawo cywilne	150
3.3.4. Prawo pracy a prawo administracyjne.....	154
3.3.5. Prawo pracy a prawo karne	157

ROZDZIAŁ 4

Funkcje prawa pracy	161
4.1. Wstęp: O ujmowaniu funkcji prawa pracy.....	161
4.2. Pojęcie funkcji prawa.....	172
4.3. Ochronna funkcja prawa pracy.....	179
4.3.1. Zakres przedmiotowy i podmiotowy funkcji ochronnej... 181	
4.3.2. Płaszczyzny funkcji ochronnej.....	183
4.4. System ochrony pracowników w prawie pracy.....	191
4.5. Rola organów państwowych w zapewnieniu przestrzegania uprawnień pracowniczych.....	196
4.6. Specyfika funkcji organizacyjnej jako funkcji prawa pracy oraz jej relacje z funkcją ochronną.....	197
4.7. Organizacyjna funkcja prawa pracy.....	203
4.8. Uwarunkowania skuteczności działania organizacyjnej funkcji prawa pracy	212
4.9. Funkcja organizacyjna a prawidłowe stanowienie norm prawnych.....	214

ROZDZIAŁ 5

Właściwości prawa pracy	221
5.1. Wprowadzenie	221
5.2. Uniformizm prawa pracy	224
5.3. Dyferencjacja prawa pracy	230
5.4. Podsumowanie	234

ROZDZIAŁ 6

Charakter norm prawa pracy.....	237
---------------------------------	-----

ROZDZIAŁ 7

Źródła prawa pracy	253
7.1. Konstytucyjne źródła prawa pracy	253
7.1.1. Uwagi ogólne	253
7.1.2. Konstytucyjny system formalnych źródeł prawa	258
7.1.3. Konstytucja jako źródło prawa pracy – zakres i relacje między regulacjami dotyczącymi wolności i praw związanych z pracą	270
7.1.4. Ogólne reguły dotyczące ram ustroju pracy oraz wolności i praw związanych z pracą	273

7.1.5. Ochrona wolności i praw człowieka. Warunki ograniczenia wolności i praw jednostki.....	279
7.1.6. Sposób ujęcia i charakter regulacji konstytucyjnych wolności i praw dotyczących pracy.....	282
7.1.7. Charakterystyka podstawowych konstytucyjnych ram ustrojowych prawa pracy.....	285
7.1.8. Charakterystyka podstawowych zasad katalogu wolności i praw jednostki.....	298
7.1.9. Konstytucyjne wolności i prawa podmiotów indywidualnych w stosunkach pracy	307
7.1.10. Konstytucyjne źródła zbiorowych stosunków pracy	324
7.1.11. Wolności i prawa pracownicze w warunkach stanów nadzwyczajnych	328
7.2. Źródła międzynarodowego i europejskiego prawa pracy	330
7.2.1. Pojęcie prawa międzynarodowego i europejskiego i ich znaczenie jako źródeł prawa	330
7.2.2. Znaczenie prawa międzynarodowego i europejskiego w polskim porządku prawnym.....	339
7.2.3. Umowy dwustronne jako źródło międzynarodowego prawa pracy i ich wpływ na polskie prawo pracy	343
7.2.4. Konwencje organizacji międzynarodowych jako źródło międzynarodowego prawa pracy i ich wpływ na polskie prawo pracy.....	344
7.2.5. Regulacje Unii Europejskiej i ich rola jako źródła prawa pracy	350
7.2.6. Podsumowanie	357
7.3. Ustawowe źródła prawa pracy	358
7.3.1. Ustawy jako źródła prawa pracy.....	358
7.3.2. Kodeks pracy jako źródło prawa pracy	364
7.3.2.1. Kodyfikacja prawa pracy – zagadnienia ogólne.....	364
7.3.2.2. Charakterystyka polskiego kodeksu pracy jako źródła prawa pracy	369
7.3.3. Ustawy pozakodeksowe jako źródła prawa pracy.....	373
7.3.4. Kodeks cywilny jako subsydiarne źródło regulacji stosunku pracy	378
7.3.5. Rozporządzenia jako źródła prawa pracy.....	385
7.4. Swoiste źródła prawa pracy	389
7.4.1. Źródła „swoiste” – geneza i funkcje	389
7.4.2. Układy zbiorowe pracy.....	397
7.4.2.1. Podstawy prawne regulacji układowej.....	397
7.4.2.2. Charakter prawny układu zbiorowego pracy	398
7.4.2.3. Strony układów zbiorowych pracy	403
7.4.2.4. Formowanie się strony pracowniczej układu zbiorowego pracy	406
7.4.2.5. Strona pracodawcza układu zbiorowego pracy	412
7.4.2.6. Zasady ustalania „reprezentatywności” układowej	414

7.4.2.7. Zasady ustalania „reprezentatywności” zakładowych organizacji związkowych	417
7.4.2.8. Kwestia reprezentatywności organizacji pracodawców	419
7.4.2.9. Treść układu zbiorowego pracy	419
7.4.2.10. Zakres podmiotowy układów zbiorowych pracy	426
7.4.2.11. Zawarcie, zmiana i rozwiązanie układu zbiorowego pracy	429
7.4.3. Inne porozumienia zbiorowe	442
7.4.4. Regulaminy i statuty	447
7.4.4.1. Uwagi ogólne	447
7.4.4.2. Regulamin wynagradzania	448
7.4.4.3. Regulamin pracy	456
7.4.4.4. Statuty	462

ROZDZIAŁ 8

Metodologia wykładni przepisów prawa pracy	467
8.1. Uwagi wstępne	467
8.2. Znaczenie terminu „wykładnia prawa”	469
8.3. Przedmiot wykładni prawa pracy	471
8.4. Rodzaje wykładni prawa pracy	472
8.5. Etapy wykładni prawa	477
8.6. Problem luk w prawie pracy	484

ROZDZIAŁ 9

Zwyczaj w prawie pracy	489
9.1. Wprowadzenie	489
9.2. Zwyczaj a prawo zwyczajowe	490
9.3. Zwyczaj a klauzule generalne	492
9.4. Zwyczaj w prawie pracy	496
9.4.1. Uwagi wstępne	496
9.4.2. Treść zobowiązań w prawie pracy	497
9.4.3. Wykonanie zobowiązań	502
9.5. Podsumowanie	506

ROZDZIAŁ 10

Podstawowe zasady prawa pracy	509
10.1. Zagadnienia ogólne	509
10.2. Podstawowe zasady indywidualnego prawa pracy	538
10.2.1. Prawo do pracy	538
10.2.1.1. Uwagi ogólne	538
10.2.1.2. Podstawy prawne	541
10.2.1.3. Treść prawa do pracy	554
10.2.2. Swoboda nawiązywania stosunku pracy	578
10.2.2.1. Uwagi ogólne	578
10.2.2.2. Treść zasady swobody nawiązania stosunku pracy	582

10.2.3. Zasada ochrony godności i innych dóbr osobistych pracownika.....	593
10.2.3.1. Uwagi ogólne	593
10.2.3.2. Podstawy prawne	595
10.2.3.3. Treść zasady i najczęstsze przejawy jej naruszania	603
10.2.4. Zasada równości pracowników w dziedzinie zatrudnienia i niedyskryminacji w zatrudnieniu.....	622
10.2.4.1. Uwagi ogólne	622
10.2.4.2. Podstawy prawne	623
10.2.4.3. Treść zasad	624
10.2.5. Zasada godziwego wynagrodzenia za pracę	632
10.2.5.1. Uwagi ogólne	632
10.2.5.2. Podstawy prawne	634
10.2.5.3. Treść zasady prawa do wynagrodzenia godziwego.....	639
10.2.6. Zasada prawa do wypoczynku.....	644
10.2.6.1. Podstawy prawne	644
10.2.6.2. Treść zasady	647
10.2.7. Zasada zapewnienia pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy	652
10.2.7.1. Podstawy prawne	652
10.2.7.2. Treść zasady	655
10.2.8. Zasada zaspokajania bytowych, socjalnych i kulturalnych potrzeb pracowników	658
10.2.9. Zasada ułatwiania pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych	660
10.2.10. Zasada uprzywilejowania pracownika	663
10.3. Podstawowe zasady zbiorowego prawa pracy	670
10.3.1. Zasada wolności związkowej w stosunkach pracy	670
10.3.1.1. Uwagi ogólne	670
10.3.1.2. Podstawy prawne	673
10.3.1.3. Treść zasady	679
10.3.2. Zasada dialogu społecznego w stosunkach pracy.....	691
10.3.2.1. Uwagi ogólne	691
10.3.2.2. Podstawy prawne	692
10.3.2.3. Treść zasady	694
10.3.3. Zasada partycypacji pracowników w zarządzaniu zakładem pracy	699
10.3.3.1. Uwagi ogólne	699
10.3.3.2. Podstawy prawne	700
10.3.3.3. Treść zasady	707
10.3.4. Zasada wolności akcji zbiorowych w stosunkach pracy.....	713
10.3.4.1. Uwagi ogólne	713
10.3.4.2. Podstawy prawne	714
10.3.4.3. Treść zasady	715

10.4. Podstawowe zasady procesowego prawa pracy.....	720
10.4.1. Zasada szczególnej ochrony słusznych interesów pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy.....	720
10.4.2. Zasada prawdy obiektywnej w sprawach z zakresu prawa pracy	728
10.4.3. Zasada polubownego likwidowania sporów z zakresu prawa pracy	733

ROZDZIAŁ 11

Prawa podmiotowe i roszczenia w prawie pracy	741
11.1. Konstrukcja, istota i nabycie praw podmiotowych	741
11.2. Ustanie i utrata prawa podmiotowego.....	745
11.3. Rodzaje praw podmiotowych.....	747
11.3.1. Rodzaje praw podmiotowych według kryterium ich budowy.....	748
11.3.2. Rodzaje praw podmiotowych według przedmiotu ich treści	751
11.4. Dopuszczalność ograniczenia prawa podmiotowego	752
11.4.1. Kontraktowe ograniczenie prawa podmiotowego.....	752
11.4.2. Ustawowe ograniczenie prawa podmiotowego	753
11.5. Realizacja prawa podmiotowego	756
11.6. Zagadnienie nadużycia prawa w prawie pracy.....	758
11.6.1. Konstrukcja nadużycia prawa	758
11.6.2. Klauzule generalne	765
11.6.2.1. Pojęcie klauzul generalnych	765
11.6.2.2. Zasady współżycia społecznego – zakres znaczeniowy i mechanizm działania	775
11.6.2.3. Społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa – zakres znaczeniowy i mechanizm działania	785
11.6.2.4. Określenie relacji między klauzulami zasady współżycia społecznego a społeczno- -gospodarczym przeznaczeniem prawa	786
11.7. Problem dobrej wiary i słuszności w prawie pracy	791
11.8. Problem roszczeń w prawie pracy	795

ROZDZIAŁ 12

Sankcje prawa pracy.....	797
12.1. Wprowadzenie	797
12.2. Odpowiedzialność a sankcje	801
12.2.1. Uwagi wstępne.....	801
12.2.2. Odpowiedzialność materialna	803
12.2.3. Odpowiedzialność porządkowa.....	805
12.2.4. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika.....	811
12.3. Sankcje nieważności czynności prawnych	813
12.3.1. Wzajemne relacje między przepisami prawa pracy a przepisami prawa cywilnego	813

12.3.2. Dopuszczalność stosowania sankcji bezwzględnej nieważności.....	817
12.3.3. Stosowanie innych sankcji.....	819
WYKAZ SKRÓTÓW.....	821
INDEKS RZECZOWY	825